

Tribute to the Tachash

תרומה תשע"ו

EXODUS Artsooll - Steve Chumak 25 / 1-9

PARASHAS TERUMAH

HASHEM spoke to Moses, saying: ² Speak to the Children of Israel and let them take for Me a portion, from every man whose heart motivates him you shall take My portion. ³ This is the portion that you shall take from them: gold, silver, and copper; ⁴ and turquoise, purple, and scarlet wool; linen and goat hair; ⁵ red-dyed ram skins, tachash skins, acacia wood; ⁶ oil for illumination; spices for the anointment oil and the aromatic incense; ⁷ shoham stones and stones for the settings, for the Ephod and the Breastplate. ⁸ They shall make a Sanctuary for Me — so that I may dwell among them — ⁹ like everything

2a

5. וערת תחשים — *Tachash skins*. The tachash was a beautiful, multi-colored animal that existed only at that time and then became extinct (*Shabbos 28a*). Its hide was used to make a Cover for the Tabernacle (26:14).

26 אברות

אחיל שחשים היה מין חיה שנמצאה בימים ההם שהיו לה גוונים הרבה והרלב"ג כתב שתחשים הם חשים גדולים שעוריהם יותר חלקים ויותר קשים ובחברים מעורנת האלים וע"כ

3a

5. **They were dyed red after their tanning.**² **TECHASHIM.** — This is a type of animal which existed only at that time. — It had many colors, — therefore, it is rendered by *Targum Onkelos* as **שש ומתפאר בגונון שלו**³ — for it rejoices and prides itself in its colors.³
AND SHITTIM WOOD. — From where did they have *shittim* wood in the wilderness? — **R' Tanchuma explained:** — Our forefather, Jacob, foresaw through Divine inspiration — that Israel was destined to build a *Mishkan* in the wilderness. — He brought *shittim* trees⁴ to Egypt and planted them there, — and he commanded his sons to take them with them when they would depart from Egypt.⁵

36

3. *Tanchuma 6; Shabbos 28a-b.* טקונוא is a contraction of טש [שש] "it rejoices," and גונוא [= גונוא], "color." Since the *tachash* existed only in the wilderness while the Children of Israel were there, there should be no word for it in any language other than Hebrew. How then can *Targum Onkelos* translate it? Rashi explains that *Targum* is not translating, but is explaining what the animal looked like (*Chidushei Maharil Diskin al HaTorah*).

4

קכח	טללי	תרומה	אורות
מנון איפוא, תרגום ארמי לחיה זאת, אשר לא דור ההפלה ולא דור של אונקלוס הכירו אותה. מהיכן שאב אונקלוס המתרגם מילה זו.	שאלה זו היתה קשה לרש"י, ומשום כך פירש רש"י כי באמת אין המילה ססונוא תרגומה הארמי של המילה תחש. אין המילה ססונוא אלא כינוי אשר בו כינה הוא את התחש, בשל תכונותיו של בעל חיים זה, שש ומתפאר בגוונים שלו.		

(חונכת התורה, וחינוכי מהרי"ל דיסקין עה"ת)

6 אה"א ס"א ח"ב ס"א

ונם רומז על יחוד שכינה הקדושה בתפארת בעלה שמקבלת כל השש ספיי ועולות עד תפארת בעלה וזה ושש רומז על שש ספיי שמקבלות ועולות ותפארת וזה ומתפאר בגונון שלו כי כשישראל עושים רצונו של מקום אזי השכינה הקדושה מתקשטת בכ"ד קשוטי כלל, ועצי שטים רומז לאותיות התורה שבהם יש כח לאיש הישראלי לשוטט בשכלו בעולמות העליונים ובים העליון, וזה "שש ים" וגם שש עם הכולל הוא ש"י רומז לשי עולמות שזוכים ע"י התורה שמכונה בשם ים עלמא והבן.

5

שנים	תרומה	מקרא	תכג
זאת ועוד, חציה הראשון של המלה 'סס' הוא בלשון עברי, ואילו חציה השני 'גונא' הוא לשון ארמי, ולא מצאנו עוד מקום שבו חציו של התרגום בלשון עברי וחציו בארמית.			
אמנם לולי דברי קדשו של רש"י, היה מקום לפרש על פי דברי התנחומא: "אמר רבי יהודה ששה גוונים היו לה". ואם כן ססונוא פירושו - 'ששה גוונים'.			
ומוסיף בעל ה"באר שבע": שוב מצאתי ב"ספר השרשים" לרד"ק שכתב כן בשם מדרש.			

תתקלט

הדבר התשיעי: עורות אילים מאדמים, עורות של אילים שמעבדים אותם ואח"כ צובעים אותם בצבע אדום.

× הדבר העשירי: עורות תחשים, היינו עור של חיה טהרה שהיתה במדבר השמה תחשו והיה לה קרן אחת במצחה, והיו בעורה שישה מיני חגנים, האחד יותר נעים מתבירה ומראשו היה דבר המושך את הלב. (ל) וכן תרומתו של תובה זו, ססגונוא, היינו שהחיה שמחה בלבה על רוב הגוונים שבה, וממנה עשו יריעות המשכן שהיו כיסוי מלמעלה, מפני שהיו יפים מאד. אלו דברי ר' יהודה. (לא) ור' נחמיה סובר שהיה מעשה נסים, שהקב"ה יצר החיה לצורך אותה שעה במדבר לצורך המשכן, וברגע זה עצמו נעלמה, וראיה לדבר שהרי אנו האלים נפסק שאורך היריעה האתם, היה שלשים אמה ורחבה ארבע, והרי בודאי אי אפשר לעשות יריעה גדולה כזה, ובודאי היה דרך נס, וכן אמר ר' מאיר (לב) שהתחשו שהיה בימי משה רבינו היה בריה בפני עצמה ולא היו חכמים יודעים להכריע אם הוא מין חיה או מין בהמה, והיה לו קרן במצחו ומכאן מוכח שהיה מין טהור, שכן היה השור שהקריב אדם הראשון לקרבו, והופיע לאותה שעה למשה רבינו ועשה בו המשכן ואח"כ גונו, שלא תופיע עור בריה כזאת בעולם.

Rabbi Pinchas Friedman
Parshas Terumah 5774
Translation by Dr. Baruch Fox

9

As the following pesukim explain, HKB"H commanded that the skins of the "techashim" serve as a covering for the tent. They covered the roof of the Mishkan as it is written (Shemos 27, 14: "ועשית מכסה לאהל עורות אילים מאדומים ומכסה עורות תחשים: "you shall make a cover for the tent of red-dyed ram skins, and a cover of "tachash" skins above.

Upon careful examination, we find that the subject of the "tachash" deserves further explanation: (a) Why did HKB"H create a special animal solely for the purpose of covering the Mishkan? (b) Now, the purpose of the Mishkan was to provide a resting place for the Shechinah, as it is written (Shemos 25, 8): "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" — they shall make Me a Mikdash (sanctuary), so that I may dwell among them. As we know, HKB"H only rests His Shechinah on the humble. In fact, the Gemara states (Sotah 5a): "כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקב"ה אין אני" — concerning any person who possesses a haughtiness of spirit, HKB"H says: I and he cannot dwell together in the world. So, why would HKB"H create such an

animal for the sake of the Mishkan that "rejoices and prides itself in its colors"? Self-pride and delighting in oneself seem to be diametrically opposed to the characteristic of humility. (c) As explained, HKB"H only created this creature to exist for a brief period of time. Why did HKB"H refer to this animal in the Torah as a "tachash"? What is the connection between this name and the Targum's interpretation "ססגונוא"—indicating that "it rejoices and prides itself in its colors"?

(ג) ועורות אילים מאדמים ועורות תחשים ועצי שטים. ופי' רש"י תחשים מין חיה ולא היתה. אלא לשעה והרבה גוונין היה לה, ולכך מתרגם ססגונוא ששש ומתפאר בגוונין שלו עכ"ל, ויל"ד מה בעי רש"י בזה כמה שהביא שלא היה אלא לשעה ומאי נ"מ בזה, ונראה דהיה קשה לרש"י מ"ש ועורות תחשים מדוע לא אמר תחשים כמ"ש תחלה ועזים אף דהיו

הצורך רק בנוצה של עזים כפי רש"י מ"מ אמר ועזים א"כ מדוע לא אמר כאן סתם תחשים אף שאין צורך רק לעורות של תחשים בשלמא מה שאמר ועורות אילים לא קשה מידי מדוע לא אמר אילים סתם כיון דבא לומר מאדמים דמשמע שהיה אדום ואם היה אומר אילים מאדמים הוי משמע דבעינן גוף האלים יהיו מאדמים ובאמת אין הכוונה שיהיו האלים בעצמם מאדמים דק העורות, ולכך נאמר עורות אילים מאדמים ומאדמים קאי על העורות אבל בתחשים קשה שפיר למה הזכיר העורות ולא סתם תחשים, אך הכוונה דאם היה טבע של תחשים עצמו לחיות בעולם בלא"ה או היה מזכיר אותם לא העורות דהם חשוכין יותר מן העורות, אבל באמת דהם לא נבראו רק לשעה כעת עבור העורות שהיו צריכים למשכן, לכך נאמר העורות העיקר דאף תחשים נבראו כעת רק עבור העורות, ולכך לרמוז זה נאמר ועורות תחשים לומר דלא באו רק עבור העורות:

וזה שגילה לנו רש"י ז"ל דלא באו אלא לשעה לכך הזכיר העורות דהם העיקר, ולזה מביא ראי' מן התרגום ססגונוא ששש בגוונין שלו דהיינו כיון דלולי בשביל העור לא היו באו לל לעולם רק עבור העור שיש בו גוונין הרבה וצריך למשכן לכך נברא, ולכן שמח בגוונין שלו דמכח הגוונין זכה לבא לעולם, אבל אם בלא"ה בא לעולם לא היה שמח בגוונין שלו, ולכך הביא רש"י זה לראי' כי לא היה אלא לפי

שעה ודו"ק וא"ש:

10a

קצב טל תרומה השמים

הרה רמב"ם

ומתפאר בגוונין שלו, וגם איתא שם בגמ' דמתח היתה רק לשעה. ודרכך רמז יש לומר דשמיים צננה אחד עולים, דאם כי שגאוי מאוד מדם הגאווה, ואמרו רז"ל (סוטה ה'). לא מינה ולא מקפא, מכל מקום לצורך עבודת ה' הוסיפה, כלכפי (ד"ה ב' י"ו) ויגבה לצו דרכי ה' אמתם רק לשעה ותיקף יסודתה ממנו, שלא ימשך אמריה. חסו "ששש ומתפאר בגוונין שלו" דבר זה הוסיף רק "לפי שעה" ולא יומר.

ובמדרש (במ"ד ו) א) שתחש לא היה אלא לפי שעה מרמו ג"כ לכתנות אור שלא היה אלא לשעה ועד שהמלך במסיבו נרדי נתן ייחו ותיקף קילקול, והרבה גוונים היו לה רומז על מה שאיתא במדרש על מה שכתוב (בואשיח כו טו) אצל דבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות ואיתא ברש"י ובמדרש (כ"ד סה טז) שחמדו אותם מנמרוד ואיתא במדרש (רש"י פסחים נ"ד) שהיה מצוירים בהם כל מיני חיות שבעולם וזה רומז שכמה גוונים היו לה וזה ששש ומתפאר בגוונים לה שזה רומז על כתנות אור של קודם החטא.

A microcosm of Har Sinai

The Ramban, in his introduction to Parshas Terumah, mentions very

briefly that the entire structure of the Mishkan was representative of Ma'amad Har Sinai. Har Sinai was an open revelation of Hashem's connection to Klal Yisroel, whereby Heaven came down and joined with the earth, and the Voice of Hashem was heard and understood by all. This was a unique, one-time event. It could only be for a moment, for, to serve the purpose of Creation, Hashem's immanence must be hidden. The effects of these events, however, had to be perpetuated, and this was done with the construction of the Mishkan, which was a microcosm of the events of Har Sinai. Building the Mishkan served to eternalize the events of Har Sinai within Klal Yisroel.

Ma'amad Har Sinai was characterized by hagbalos, boundaries. "Face off the mountain and sanctify it" (Shemos 19:23). Moshe Rabbeinu and Aharon HaKohen were permitted to ascend the mountain, Yehoshua was permitted to ascend only part of the way up the mountain, and the rest of the people were instructed to remain below. It is possible that the zekeinim were also allowed to approach the mountain, though this is not clear.

Reminiscent of the boundaries that surrounded Har Sinai, the Mishkan also had its delineated areas of sanctity. The highest level of kedushah was in the Kodesh Kodoshim, which only Aharon HaKohen could enter. The next level of kedushah was found in the Kodesh, which Moshe Rabbeinu and the Kohanim could enter, followed by the courtyard of the Mishkan. Then there was the encampment of the Kohanim and Levi'im, and finally the Machaneh Yisroel, the encampment of the rest of the Shevatim.

The essence of Ma'amad Har Sinai was the revelation of Hashem's voice. "His voice we heard from amidst the fire" (Devarim 5:20). In the Mishkan, the revelation of Hashem's voice came down through the Keruvim. The Ramban says that for this reason the Keruvim were made of gold, the color of fire, representing the fire on the peak of Har Sinai. Just as Hashem spoke only to Moshe Rabbeinu, who then disseminated what he heard to the nation, so too,

the kol Hashem that emanated from between the Keruvim was only heard by Moshe Rabbeinu, before being related to the people.

Thus, the Aron is the place of connection between Klal Yisroel and the Ribbo'no Shel Olam, as it states in the possuk, "ונועדתי שמה לבני" - "I shall meet there with Bnei Yisroel, and it shall be sanctified with My glory" (Shemos 29:43). On top of the Aron was placed the golden Kapores with the two Keruvim, representing the fire of Har Sinai, and from which emanated the Voice of Hashem. This is the place where the events of Ma'amad Har Sinai are perpetuated and eternalized.

B Rav Hirsch - ch. 93

resisted, will at last begin on earth. מלך is "to begin one's reign" (Cf. I Kings 1:11) et al. Verse 1 begins the description of that glorious time when the kingdom of God will come to mankind. גאיה לבש. Now He no longer is simply "the One on High;" now His majesty is acknowledged even here below, in the midst of mankind. לבש ד'. Because the Lord cannot be seen, many had failed to recognize Him. More specifically, they did not understand that He is ד', the sole Being capable of bringing about man's salvation. But now, through the events of history, He has so effectively demonstrated His wishes and His providence that He has been recognized by all men for all time to come. עזי התאיר. And now He stands revealed before man in all the invincible strength of His will, and it is clear that His goals cannot simply be dismissed as unimportant. אך תכון יגו'. Heretofore it was only the world of nature that pursued a regulated course; the world of men was dominated by human tyranny and plagued by eternal vacillation. But once all aspects of individual and communal life have been subordinated to the will of God, all vacillation will cease and, at long last, the development of mankind will also enter upon the definite, steady path along which it must move.

ועורות אילם מאדמים ועורות תחשים ועצי שיטים (כה, ה)

פרש"י וז"ל: "תחשים - מין חיה, ולא היתה אלא לשעה, והרבה גוונים היו לה, לכך מתרגם ססגונוא, ששש ומתפאר בגוונים שלו" (שבת כה, א).

והמטרה שלשמה הוצרכה בריאתם המיוחדת של התחשים, מבוארת בפסוק הכתוב להלן (כו, יד): "ועשית מכסה לאהל עורות אילים מאדמים, ומכסה עורות תחשים מלמעלה". וצריך ביאור, מהו יחודו של כיסוי המשכן מלמעלה, שלצורכו הווקקו לעשות כיסוי מעור חיה שנבראה רק לשעתה.

וכתב על כך אמו"ר זצ"ל (בספרו "מן המעין"), על פי מאמר חז"ל, כי הקב"ה אומר על בעל גאון - אין אני והוא יכולין לדור בעולם (ערכין טו, ב). והטעם, שכן אדם יסודו מעפר, המסוגל להתגאות בעולם המלא בכבוד ה' ולית אתר פנוי מיניה - ודאי נגוע הוא בכפירה.

והנה, התחש המתפאר בססגוניות צבעיו ובחיצוניותו, הינו בעל חי רם לבב ומתנשא, ואין לו זכות קיום בעולמו של הקב"ה, ועל כן לא נברא כאשר הנבראים בזמן בריאת העולם. אולם כאשר ירד הקב"ה ושיכן שמו בבית המקדש לדורות, צוה לפרוש על המשכן את עורו של התחש שנברא אך ורק לשעתו, כדי שעור זה יהא אות ומופת לישראל, כי אך ורק מי שהשכין שכירתו במשכן הזה, הוא לבדו "מלך גאות לבש", וכי הגאון והגדולה לחי העולמים בלבד הן עכ"ד.

ויתכן שיש בזה רמז נוסף, דהנה אמרו חז"ל (סוטה ה, א) שתלמיד חכם צריך שיהיה בו שמינית שבשמינית שבגאון. והנה, בעל חי גאה זה שנברא רק לזמן מוגבל, תלמד כי יש תועלת בשיעור קטן ומוגבל של גאון, והיא הגאון הנצרכת לתלמיד חכם. ומשום כך דוקא במשכן - שארון העדות והתורה במרכזו - יש מקום לרמוז את הענין של "שמינית שבשמינית שבגאון".

14 Growth Through Tehom

Ramban in his classic mussar (ethical) letter cites this verse when he elaborates on the negativity of a human being having the traits of arrogance and conceit. He writes that someone who is arrogant and conceited is rebelling against the Creator and Sustainer of the universe. Grandeur, is the royal garment of the Almighty, the ultimate King of the world.

Ramban asks the rhetorical question, "About what can a human being be arrogant?" Can he be arrogant about wealth, fame, glory, or wisdom? All of this is nothing compared to the infinite wealth, glory, and wisdom of the Owner of the universe, Who has created everything that exists with the ultimate wisdom.

A young child who has just learned the Hebrew alphabet, might consider himself a great scholar. He now knows all the letters. But what is that compared to the greatest scholars of the present generation, all the more so of previous generations? He doesn't even know what he does not know.

A young child might know how to count to ten and be very proud of it, but he knows nothing about mathematics, especially when compared to Einstein, Newton, and other brilliant mathematicians and physicists. He does not even know what he does not know.

A young child might have received a few dollars from a grandparent and he now considers himself wealthy. However, what is that, compared to the present wealth of someone like Bill Gates with his billions of dollars? He does not have any idea about what the world calls wealth.

These comparisons are nothing, compared to the absolute greatness and wisdom of the Creator of all that exists. We do not even know what we do not know.

This arrogance and conceit are signs of foolishness and limited awareness. Even when a human being has more riches than anyone

else on our planet, he has nothing, compared to the vastness of all the galaxies that exist in the universe. Even when a human being has tremendous genius and brilliance, he knows nothing compared to the ultimate knowledge and wisdom of the Creator of it all.

Riches can easily be lost in a short time and, regardless of anyone's intelligence, an illness that affects a person's memory and ability to think rationally, can cause him to lose all that he knows. All mortals are fragile. Every human being is a mortal and therefore, every human being is fragile. Someone whose possessions and intelligence are fragile, should not be arrogant or conceited, all the more so, when compared to the One Who is unlimited and infinite. Nothing can compare to that unlimitedness.

Humility is an automatic response of one who has even a small glimpse of the power and omniscience of the Creator. Therefore Moshe, who had the greatest knowledge and understanding of Hashem, was also the most humble person who ever lived. The more one knows about Hashem, the more one knows that one does not know very much and truly does not have any lasting power and strengths.

*Lower yourself and the Almighty will raise you," wrote Ramban. That is, you are automatically higher and more elevated, the more you realize that Hashem is all-powerful and all-knowing — and that you are very far from this.

ספי כנס

The Middle Bar Represents Yaakov

Let us begin our journey by presenting an incredible passage from the Zohar hakadosh (Terumah 175b) regarding the passuk (Shemos 26, 28):

"אמר רבי שמעון, והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה, וזהו יעקב הקדוש השלם, כמו שביארנו על הכתוב (בראשית כה-כו) ויעקב איש תם יושב אהלים, יושב אהל לא כתוב אלא יושב אהלים שנים, שנאמר בזה ובוה, אך כאן כתוב, והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה, שנאמר בזה ונאחז בזה."

The passuk states: "The middle bar between the beams shall extend from end to end." Rabbi Shimon said that this passuk is a reference to Yaakov—the holy, perfect one. The passuk in Bereishis describes Yaakov as "yoshev ohalim"—dwelling in tents, in the plural. He was associated with two tents. Similarly, the passuk here states that the middle bar bridged between two ends; it was connected to both.

We can understand this passage from the Zohar based on a well-known principle. Avraham Avinu, whose attribute was "chesed" (kindness), occupies the right side; Yitzchak Avinu representing the attribute of "gevurah" (severity/strength/restraint), occupies the left side; whereas Yaakov, whose attribute is "Tiferes" (splendor/beauty/balance), combines "chesed" and "gevurah" together. This is the significance of the

passuk: "Yaakov was a wholesome man, dwelling in tents. He dwelled between the two tents of Avraham's "chesed" and Yitzchak's "gevurah." Thus, בריה "the middle bar—alludes to Yaakov. His attribute was "Tiferes," an intermediate attribute comprised of both "chesed" and "gevurah." Hence, the passuk states: אל הקצה אל הקצה—it bridged the gap between the two extremes. In other words, he was associated both with "chesed" on the right side and "gevurah" on the left side. [Right side and left side refer to the arrangement of the sephiroth in the Sefirotic Tree.]

We find, in fact, that the words of the Zohar hakadosh coincide beautifully with Rashi's comments concerning the passuk in our parsha (Shemos 26, 15):

"ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים - היה לו לומר ועשית 'קרשים' כמו שנאמר בכל דבר ודבר, מזה 'הקרשים', מאותן העומדין ומיוחדין לכך, יעקב אבינו נטע ארזים במצרים, וכשמת צוה לבניו להעלותם עמהם כשיצאו ממצרים, ואמר להם שעתיד הקב"ה לצוות אותן לעשות משכן במדבר מעצי שטים, ראו שיהיו מזומנים בידכם."

"You shall make the beams of the Mishkan of shittim wood, standing erect." Rashi questions the significance of the word "the beams"—indicating that these were not ordinary beams but specific beams that had been designated for this purpose. Yaakov Avinu planted these trees in Mitzrayim. When he was dying, he commanded his sons to take them out with them when they departed Mitzrayim. He informed them that that at some point in the future HKB"H would command them to build a Mishkan in the wilderness from shittim trees. He said, "Heed that you should have these trees ready and available for that purpose."

The Mishkan Was Stored Away to Be Revealed "Le'asid La'vo"

It is now incumbent upon us to explain the special connection between the Mishkan and Yaakov Avinu. Because of this intimate connection, Yaakov merited planting special trees in Mitzrayim for the sake of the building of the Mishkan. Furthermore, he merited becoming: "the middle bar between the beams extending from end to end."

I would like to propose an explanation of my own concerning this matter. First, let us present a question posed by the great scholar from Brezhan, ztz"l, in Techeiles Mordechai regarding HKB"H's request: "They shall make Me a Mikdash and I shall

* dwell among them." The Midrash (V.R. 2, 2) teaches us that whenever the Torah employs the term "לי"—meaning for Me—it is an indication that the item will last forever. If so, how does the passuk here employ the term "לי" regarding the Mishkan? After all, the Mishkan did not remain forever; it was concealed upon the entry of Bnei Yisrael to Eretz Yisrael.

Seemingly, we can resolve this difficulty by referring to the Gemara (Eiruvim 2a): "... אשכחן משכן דאיקרי מקדש ומקדש דאיקרי משכן... משכן דאיקרי מקדש דאיקרי משכן דכתיב (ויקרא כו-א) ונתתי משכני בתוכם, משכן דאיקרי "Mishkan" and "Mikdash" are used interchangeably. Let us consider why HKB"H described the Mishkan as a "Mikdash."

We find a plausible explanation in the Otzros HaRamchal on parshas Vayakhel. He writes: ותקון המשכן היה הכנה למקדש, וזה טוד מה שאמרו, אשכחן מקדש דאיקרי משכן ומשכן דאיקרי מקדש, שהכל ענין אחד, שהמשכן אינו אלא הכנה למקדש, ששם באמת היה התיקון הגמור. The building of the Mishkan was a preparation for the Mikdash; the Mikdash, in truth, represented the ultimate completion of this project.

* In fact, we can substantiate the claim that the Mishkan was constructed in preparation for the third Beis HaMikdash from what we have learned in the Gemara (Sotah 9a): "דרש רבי חיינא בר פפא, מאי דכתיב (תהלים לג-א) רגנו צדיקים בה' לישירים נאווה תהלה, אל תקרי נאווה תהלה אלא נווה תהלה, זה משה ודוד שלא שלטו שונאיהם במעשיהם, דוד דכתיב (איכה ב-ט) טבעו בארץ שעריה, משה דאמר מר משנבנה מקדש ראשון נגזו אהל מועד קרשיו קרשיו ובריהויו ועמודיו ואדניו, היבא, אמר רב חסדא Regarding Moshe, the master said: When the first Mikdash was built, the Ohel Moed was concealed; its beams, its hooks, its bars, its pillars, and its sockets. Where? Rav Chisda said in the name Avimi: Under the tunnels of the Heichal.

This enlightens us as to why HKB"H arranged for Yaakov to plant the trees for the Mishkan and why he represents the middle bar. For, we have learned in the Gemara (Pesachim 88a): "מאי דכתיב (ישעיה ב-ג) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל ה' אל בית אלקי יעקב וגו', אלקי יעקב ולא אלקי אברהם ויצחק, אלא לא באברהם שכתוב בו 'הר... לא כיצחק שכתוב בו שדה... אלא כיעקב שקראו בית'". According to the passuk in Veshayah (2, 3), many nations will say that they are going to the house of the G-d of Yaakov. The Gemara questions why the passuk specifies the G-d of Yaakov and not that of Avraham and Yitzchak. We learn that Avraham described the Beis HaMikdash as a mountain ("har"); Yitzchak described it as a field ("sadeh"); whereas Yaakov called it a house ("Bayis").

The Alshich hakadosh explains in Torat Moshe (Bechukotai) that the first Beis HaMikdash stood in the merit of Avraham Avinu; it was conquered by our enemies because of Yishmael, who was the offspring of Avraham. Similarly, the second Beis HaMikdash, which stood in the merit of Yitzchak, was conquered by our enemies due to Eisav—the offspring of Yitzchak. The third Beis HaMikdash, however, which will stand in the merit of Yaakov Avinu, whose offspring were pure, will endure forever without interruption.

Seeing as the Mishkan was concealed and is destined to be a part of the third Beis HaMikdash—which will endure forever in the merit of Yaakov—it was imperative that Yaakov himself make preparations for the Mishkan. This explains very nicely the elucidation in the Zohar hakadosh of the passuk: "הזכירה"

התיכון בקרך הקרשים מכריח מן הקצה אל הקצה, דא הוא יעקב קדישא שלימא—that the middle bar bridging the two extremes is the holy and complete Yaakov. For, in truth, Yaakov Avinu is the middle link sustaining the Mishkan until "le'asid la'vo," when it will be incorporated into the third Beis HaMikdash.

The Tachash Is an Allusion to Yaakov's Attribute of Tiferes

Continuing along this path, let us address Rashi's comment that HKB"H created a unique creature for the sake of the Mishkan called a "tachash": "ששש ומתפאר בגווניו שלו"—that rejoices and prides itself in its colors. Let us refer to a wonderful chiddush from our holy master, Sar Shalom of Belz, zy"a, in Midbar Kadeish. He mentions that he once heard from the brilliant Maggid Rabbi Shlomo of Lutzk, zy"a—the author of Dibros Shlomo—quoting his teacher the great Maggid Rabbi Dov Ber of Mezritsch, zy"a, that Rashi's comment is an allusion to Yaakov's attribute of "Tiferes."

We can provide some clarification based on the following statement in the Zohar hakadosh (Pinchas 215b): "הוויר דא אברהם: דאתלכו בחוורא דגורא, סומקא דא יצחק ודאי, ירוק דא הוא יעקב דקיימא בין תרין גוונין—Avraham is white; Yitzchak is red; Yaakov is green, for he exists between the two colors. Let us explain. Since Avraham served Hashem with "chesed," his color is white. Since Yitzchak served Hashem with "gevurah," his color is red. Since Yaakov served Hashem with "Tiferes"—a mixture of "chesed" and "gevurah"—his color is green, a mixture of the two colors.

We see, therefore, that Avraham Avinu and Yitzchak Avinu were both limited to a single color or shade. Yaakov Avinu, on the other hand, was multidimensional—represented by the color green. We can now comprehend the Maggid of Mezritsch's comment regarding Rashi's explanation concerning the "tachash": "ססגווא, ששש ומתפאר בגווניו שלו". Note that Rashi specifically uses the word "מתפאר" related to Yaakov's attribute of "Tiferes." Of all the Avot, only he is able to take pride in the fact that he embodies a variety of colors; for he is a combination of both "chesed" and "gevurah."

very nicely. Avraham introduced creation to the concept of "chesed." He cannot take pride in his mode of service, for fear that maybe he should have also served Hashem with "gevurah." Similarly, Yitzchak introduced the concept of "gevurah" into creation. He cannot take pride in his attribute, for fear that he should have possibly served Hashem also with the attribute of "chesed."

Yaakov Avinu, however, did not introduce any new shades into the world. He took the two existing colors introduced by Avraham and Yitzchak and blended them together; the result was green. Therefore, he was able to rejoice and take pride in the colors and attributes he learned and inherited from his father Yitzchak and his grandfather Avraham. This does not in any way contradict his trait of humility. On the contrary, he is taking pride in the kedushah of his fathers.

The Word תורה חיים Is an Acronym for שלום

After much consideration, I would like to propose an explanation as to why HKB"H named this unique creature a "tachash" and explain how this name relates to "Tiferes." I would like to begin by presenting a very nice allusion related to the name "tachash" I found in the Derashot Chasam Sofer (Part 2, page 281, column 1). We have learned in the Gemara (Berachos 56b): "אמר רבי חנינא, הרואה באר בחלום רואה שלום... רבי נתן אומר מצא" Rabbi Chanina said: One who sees a well in a dream sees שלום... Rabbi Nattan says: He has found חיים. Rava said: It symbolizes actual חיים.

Based on this passage, the Chasam Sofer posits that תורה חיים is an acronym for these three elements—שלום, חיים, תורה. Under the influence of the forces of evil, the klipah, the letters of תורה are reversed to spell ת"ח. Concerning this duality, the Gemara states (Berachos 28b): "אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים—I arise early for words of Torah; they arise early for words of nonsense... I run toward life in Olam HaBa, while they run toward a pit of destruction (hell). This concludes the idea of the Chasam Sofer:

Upon careful examination, we see that these three elements—שלום, חיים, תורה—are associated with Yaakov Avinu. As we learn in the Zohar hakadosh (Vayeitzei 146b), Yaakov represents the pillar of "תורה"—one of the three pillars which supports the world. "יעקב—חיים"—we have learned in the Gemara (Ta'anit 5b): "יעקב—Yaakov Avinu never died. Thus, he represents

"חיים", continual life. "שלום"—as explained in our sacred sefarim, Yaakov represents the proper balance of the "midot" of Avraham and Yitzchak; hence, he succeeds in making "שלום" between them. We can even suggest that this is why the third berachah in Birkas Kohanim—which corresponds to Yaakov—concludes with the words: "וישם לך שלום"—may He grant you "שלום".

"He looked, and behold—a well in the field!"

This idea provides us with a wonderful allusion in the passuk associated with Yaakov Avinu's arrival in Charan to build the house of Yisrael (Bereishis 29, 2): "וירא והנה באר בשדה: ובהנה שם שלשה עררי צאן רובצים עליה, כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים—He looked, and behold—a well in the field! And see there, three flocks of sheep lying beside it, for from that well they would water the flocks. We learn that HKB"H showed Yaakov a "באר"—a well—in the field. As we have just learned, the well symbolizes several good and desirable achievements. In fact, the passuk specifies that there were "three flocks of sheep" lying beside the well. They allude to the three elements listed above: שלום, חיים, תורה. The holy flocks were watered with these three elements: "כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים".

פירוש שלום היא שכל אחד פונה לנקודה אחר בעבודת ה' -

אם יש שלום בישראל, אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט במ בשום אופן בעולם, אך ענין השלום אין המכוון בין איש לרעהו לכד, בא וראה מה שפרש"י בעשו ו' נפשות היו וכתוב נפשות לשון רבים, הואיל ועבדו לאלהות הרבה, ויעקב שבעים נפש לשון יחיד, מפני שהם עובדים לא-ל אחד, והנה אפשר קרוב לוודאי ו' בני עשו היה

Upon further analysis, we find that these three elements--לוח—are related to Yaakov's attribute of "Tiferes." How so? "תורה"—the Gemara (Berachos 58a) explains: "Tiferes." Similarly, the Tikunei Zohar states (Tikun 21, 49a): "Tiferes is Matan Torah. We also find a connection between "חיים" and the attribute of "Tiferes." The Zohar hakadosh (Mishpatim 117a) elucidates the passuk in Mishlei (3, 18) as follows: "עץ חיים היא — למחיקים בה — עץ החיים תפארת — hold fast to it — the tree of life ("חיים") is "Tiferes."

"לוח" is also associated with the attribute of "Tiferes." For it determines the perfect balance between the attributes of "chesed" and "gevurah." We find an allusion to this fact from Rabbi Yishmael in a Baraita in Torat Kohanim that we recite every morning in Shacharit: "וכן שני כתובים המכתישים זה את זה, עד — שיבוא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם" — similarly, two passages that contradict one another until a third passage appears and reconciles between them. The Sefer HaPliah explains: The two contradictory passages allude to "chesed" and "pachad" (associated with Yitzhak and similar to "gevurah"). They are reconciled by the third passage, "Tiferes." The process of reconciliation creates "shalom."

We learned earlier that HKB"H chose to call the animal he created to grace the roof of the Mishkan a "תחש". We also learned that the Targum translates this name as "טסגונא" — indicating that it rejoices and takes pride in its own colors. We can now appreciate the amazing connection between the two. The name "תחש" alludes to Yaakov Avinu, whose attribute is "Tiferes." He saw the well in the field representing the three positive elements alluded to by the name "תחש" — חיים — שלום — תחש. As we have demonstrated, all three are associated with Yaakov and his attribute of "Tiferes."

25

In other words, Yaakov revels and takes pride in the fact that his attribute "Tiferes" is green and combines the colors of "chesed" and "gevurah." It turns out, therefore, that both the name mentioned in the Torah—"תחש"—and the Targum's interpretation—"טסגונא"—convey the same message quite nicely.

We can now comprehend why HKB"H created the "tachash" especially for the Mishkan. As we have seen, Yaakov Avinu represents the middle bar bridging the two extremes. He introduced into the Mishkan the kedushah of the third Beis HaMikdash, which will be built in his merit and will endure for all eternity. Seeing as Yaakov's attribute "Tiferes" combines both "chesed" and "gevurah," therefore HKB"H created such a creature: "שש ונתפאר בגווניו שלו" — that rejoices and takes pride in its own colors. This constituted a symbolic gesture evoking the kedushah of Yaakov, blending the colors white and red. He named the creature "תחש" — an abbreviation for "תורה חיים" — which represents Yaakov and his attribute of "Tiferes," as explained previously.

28

רבות גוונים שמקורם טהור, אין בו פסול, כי ע' פנים לתורה, כל אחד מגלה בתורה פנים אחרות, לפי כוח תפיסתו והבנתו. כפשי יפוצץ סלע. קרני ההוד של פני משה מקבל התורה, הן קרני ההוד של התורה שקבל. הרבה קרנים לשמש הרבה קרנים לאור התורה. כל צבעי הקשת ישנם במחשבת היהדות המקורית. בחינת אלו ואלו דברי אלוקים חיים. אם המצוה המעשית מוכרחה להיות מוגדרת בלי היתר לסטיה כלשהי, הרי טעמי המצוות ומשמעותן הם רבים ושונים וכולם ביחד אמת אחת הם. אין סתירה ביניהם. אדרכת רבוי גוונים יוצר הרמוניה שלמה. רבוי גוונים אין פירושו נגוד אלא השלמה. כל גון נוסף, משלים את התמונה הכללית. על ידי כולם ביחד מתקבלת תמונה מרהיבת עין.

להם שלום אנושי זה עם זה ולא נפרדו זה מזה, אלא שעבדו לאלהות הרבה וגם זה אינו מוכרח, שזה עבד לחמה וזה לבנה אפשר תועבה אחת לכולם, אך יהיה אך שיהיה, יעבדו מה שרצו אפילו יכירו את השי"ת, מכל מקום עבודתם לצורך עצמם, זה שיזכה לעושר וזה שיזכה לכבוד וזה לאריכות ימים, נמצא עובדים לאלהות הרבה, וזהו פירוד נפשות ונקראו נפשות לשון רבים, אמנם בני יעקב כל מחשבותם של כל אחד פונה לנקודה אחת לעשות רצונך אלתי חפצתי, אני לדודי ודודי לי, וכל חפצי העולם כלא חשובים רק לעשות נחת רוח למי שאמר ויהי העולם, ועל כן כשאומרים אומות העולם [שיר השירים ו'] שובי שובי השולמית שובי שובי ונחזה בך, פרש"י לשון ואתה תחזה שנמנה אותך גדולים ומלכים, הם משיבים מה תחזו בשולמית כמחולת המחנים, מה חשוב בעיני כל כבוד שלכם נגד מחול של צדיקים לעתיד לבוא [שיר השירים רבה טז], וכבר פירשנו ענין המחול משל אל מה שכל ישראל ככל מקום שהם כל אחד ואחד מכוון אל מרכז אחד הוא אלקינו ית"ש, והיו כמחול סובב סובב על מרכז נקודה אחת, ואומרים ישראל כל גדולתכם לא ישוו לי נגד זה, אם בן כל מנמתם וכונתם אל אלקי אחד, ואז נאמר [הברכה] ויהי בישורון מלך אימתי בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, ואז אין כל אומה ולשון שולטת בהם, ואם תראה אומות העולם שולטים בישראל תדע נאמנה כי אין לכב כולם שזה בעבודת ה' באופן הנ"ל, אמנם זה אפשר שאף על פי שאין לבבם שלם ואין שלום, ומכל מקום אין לזירת המלכות כמו בזמנינו בעוונותינו הרבים, שאף על פי שהקדוש ב"ה המה עלינו חסד לפני מלכים ושרים, מכל מקום אין שלום בעבודת השם, אדרבא דין גרמא שרונים להתקרב יותר אל עבודת הגוים, ואינם משיבים מה תחזו בשולמית כמחולת המחנים וכו'. כי שלום האנושי שבין איש לחבירו מבלי שיהיה לכב כולם שזה ככונת עבודת השם, נקרא שלום של שקר, כדכתיב [תהלים קמ"ד] אשר פיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר, כי מחשבת שקר כימינם מי אכזב ודברי הנל שאין להם קיום, וזה נקרא שקר ואפס ותוהו, אך המכוונים לבם לשם ה', הוא אמת ואמונה וקיים לעד. (דרשות לוי טבת דף צ"ה טו"ב ד"ה כפ"ק)

הגינה של תורה 146 27

אם נבראה בריה חדשה לשעה, סימן שהיה זה צורך שאין לוותר עליו שהמשכן יכוסה בעורות תחשים דוקא. מהו הצורך הזה? למה אי אפשר לצאת ידי חובה בעורות הקיימים? חריגה כזאת מן המציאות לברוא מין חיה שלא נברא בששת ימי המעשה, מראה על נחיצות עליונה שבדבר. אבל לא גילו לנו חכמינו נחיצות זו מהי. * אולי נגיד שהיה צורך בעורות תחשים בגלל רבוי הגוונים שלהם. להגיד שגם לקדושת המשכן רבוי גוונים. את קדושת המשכן אפשר לראות מהרבה נקודות השקפה וזויות ראייה. אם העבודה המעשית שבמשכן הייתה קבועה ועומדת בלי כל רשות לשנות אותה כמלא נימה, הרי משמעותו העיונית של המשכן ניתנה להדרש בכמה פנים. אפשר לראות את חשיבותו של המשכן בהרבה גוונים. כל אחד רואה אותה באור אחר, באור משלו. באור שעני רוחו מסוגלות לראות. לפי חז"ל יש גם בין המינים שנבראו בששת ימי בראשית, חיה שיש לה רבוי גוונים אלה היא נקראת "תלא אילן". ואף על פי כן היה צורך לברוא לשעה את התחש הזה, כי "תלא אילן" הנה חיה טמאה ואילו התחש של משה היא חיה טהורה. (ראה שבת כח.) כי רבוי הגוונים שיש לקדושת המשכן ולמשמעותו הרעיונית, צריך להיות ממקור טהור. כל ההשקפות על אודות המשכן וקדושתו.

צריכות להיות על טהרת התפיסה היהודית המקורית. גוונים שמקורם ממין טמא, אין מקומם במשכן.

לעומת זאת בתוך המשכן למטה היה הכל מדויק. כל כלי מכלי המשכן נעשה במתכנת מדויקת. לא ניתנה רשות לעשות אותם פעם כך ופעם כך, אלא תמיד במתכנת אחת. המתכנת הוא לא נקבעה על ידי בני אדם, אלא על ידי צו מפורש מאת ה' בצלאל לא עשה לפי ראות עיניו, אלא לפי מה שנאמר לו. כי בעולם העשייה של היהדות אין מקום לגמישות. התחומים הם מדויקים והגבולות ברורים. אין מקום לשתי צורות של קיום מצוות. המצוות ניתנו בדפוסים נצחיים שאין לשנות אותם.

„אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יהונתן בצלאל על שם חכמתו נקרא. בשעה שאמר לו הקב"ה למשה לך אמור לו בצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך ואמר לו עשה ארון וכלים ומשכן. אמר לו, משה רבנו מנהגו של עולם אדם בונה בית ואחר כך מכניס לתוכו כלים וכו'” (ברכות נה).

למה באמת הפך משה את הסדר והקדים כלים למשכן? אלא נהג משה ככל בני ישראל שהקדימו נעשה לנשמע. הכלים שבמשכן הם בבחינת נעשה. בהם עושים את עבודת ה' המעשית. ואילו המשכן כאתל, הרי עליו גם עורות תחשים בעלי רבוי הגוונים, רמז למחשבה מרובה הרעיונות, בבחינת נשמע. והיהדות מקדימה ומעדיפה את הנעשה על הנשמע. המעשה חשוב יותר מהמחשבה.

לבב הלב 31
בשבילי נברא העולם

(דברים לג ט) עמים הר יקראו, כי כל שבת נחשב כעם בפני עצמו מתוך יחידיותו בעולם.

ביאור תיבת שבת ומספר ט"ז הנמצא בשבטים בק"ש ובאמת ויצ"ב

ועלינו לדעת שכל אחד מן הדרכים של עבודת ה' שבכל שבת בתכונותיהם השונות, הם אמת לאמתו. והאמת הזאת צריכה ליכנס ולחדור בתוך עומק הלב עד שכל אחד ירגיש ישוב ומנוחה בהאמת המיוחדת של חלקו עד שמושלת ממנו כל ריח של קנאה לזולת. ולטעם זה נקרא שבת שהוא אותיות שב - בהוספת אות ט. שב מלשון ישוב כמו שמצאנו אצל מאמרים ז"ל במצות סוכה שב בדירת ארעי שפירושו שצריך יהודי לדור בסוכה בדעת מיושבת עד שאם מצטער בסוכה הנה הוא פטור. ואות ט של תיבת שבת היא אות אמת כדאיתא בספרים שאמת בספר קטן בגמטריא ט. ולכן כל מספר כפול ט גם כן נשאר במספר קטן גמטריא ט מטעם שביחס למדת האמת הכתוב אומר (משלי יב ט) שפת אמת תכון לעד, שאמת אנה משתנה. יוצא מבואר שתיבת שבת מורה שנטוה בתוך כל אחד מן השבטים הכח להיות מיושב בהאמת והשורש שלו, בהעבודה שלו, בהחכמה שלו. ובתכונותיו המיוחדות.

מעתה נבין שכנגד הט"ז עמים שנשתנו סדר השבטים נתקן ט"ז שבחים באמת ויצ"ב. שהלא התוכן של ב' הפרשיות של ק"ש הוא קבלת עול מלכות שמים ומצוות. א"כ החוט המשולש של מערכת ט"ז סדר שבטים, ט"ז פסוקים של שמע, וט"ז שבחים של אמת ויצ"ב מורה שכל שבת ושבת צריך לקבל עומ"ש ומצוות כפי שרשו, חכמתו, ולבו, כפי האמת והמלכות המוטלות עליו, כדי להוציא אל הפועל גילוי כבוד השי"ת שנפל בחלקו. ושינוי סדרם מורה על אמיתות דרכם ששוו כמו שדרשו ת"ז שפעמים נכתב משה ואהרן ופעמים אהרן ומשה וכן בבנות צלפחד להוציאת ששקולים היו.

העלי שור (ח"א דף קסט) אני עם המיזוג המיוחד של כחותי, בן לאותם אבות, נולד בתוך אותה תקופה ובאותה סביבה - בודאי עבודה מיוחדת מוטלת עלי, וכל הבריאה מחכה לי שאתקן את המוטל עלי כי את עבודתי לא אוכל להחליף עם שום אדם אחר בעולם!

סוד התחשים שהיו רק לשעה
על פי הדברים האלה יש לבאר דברי רש"י בענין עורות התחשים שהיו במשכן. שהתחשים היו מין חיה ולא היתה אלא לשעה, והרבה גוונים חגג לה לכך מתרגם תחשים ססגווא פירוש שש ומתפאר בגוונים שלה ע"כ. שבהשקפה ראשונה הנה הביא רש"י שתי רעיונות שנראות כנפרדות זו מזו, אבל לאמיתו של דבר באה האלחתי ולימדה על חבירתה. שכל יהודי יש לו גוון משלו השונה מחבירו, זה בשכלו זה במדותיו, זה בקולו זה במראהו, ובו מחוייב לבנות מקדש פרטי להשראת השכינה.

וערת תחשים (כ"ה, ה)
ובשבת (כח). "ססגווא שש ומתפאר בגוונים שלו" ולדעת רמז בכאן על רבוי הגוונים בעבודת השי"ת. אשר לכל צדיק ועובד ה' לפי דרכו ותכונותיו, ואין כזה שום סתירה, ואדרכה זהו הפארתם של ישראל, שכל אף שאין פרצופיהם ודעותיהם שוות, מתאחדים להרבות כבוד שמים וששים ושמים לעשות רצון קונם, וזהו שרמז בעור התחש שמכל הגוונים יחד נעשה מכסה לקודש, והיה המשכן אחד.

WHY ME — WHY NOW?

Every Amidah of Yom Kippur ends with a strange phrase: "My G-d, before I was formed I was unworthy, and now that I have been formed, it is as if I had not been formed." Rabbi Avraham Yitzchak Kook interpreted this sentence as follows:

Until I was born, it was not the time for me; my specific mission in life was for this period and no other. And now that I have come into this historical epoch, it is as if I was never born, for I have squandered the abilities that were given me in order to fulfill this mission.

* Not only is each one of us brought into the world with a unique combination of strengths, but each of us' is brought into the world at a particular time when those powers are needed for the fulfillment of some part of the Divine plan. Thus נזקרה requires both introspection concerning ourselves and intense reflection concerning the situation of the Jewish people in the period in which we live.

ועלול אדם להיות מקנא באוצר הזולת במה שחושב שאילו היה לו משל חבירו, בודאי היה יותר נקל לו להיות עובד ה' יותר ממדריגתו שהוא עומד עליה עתה. נכדי למנוע ממנו מחשבה כזאת, ה' הביא התחש כחלק עיקרי בבנין המשכן. שממנו ילמד כל אדם להיות שש בגוונים הקנאותים שלו ולקיים איזהו עשיר השמח בחלקו. ואם תשאל איך משיגים דרגא זאת של שמחה? על זה בא רש"י לתרץ שיש גם ענין שני שנמצא אצל התחש והוא שיכיר שלא בא לעולם רק לשעה. כלומר במה שיהודי יבין שעד שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשו שנוצרתי, עכשו השעה והזמן המיוחדת לקיים את תפקידי בכוחותי המיוחדים ולא אחיה לעולם. הנה מחשפה ז' יהיה שמח בחלק הכבוד שמים שצריך הוא לגלות בזמן ההוא ודעו זה מרומז בפסוק (דברים יב ט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. שתיבות אין עוד ג"כ קאי על האדם. כלומר שאדם צריך לדעת שאין אחר זולתו שיכול לדעת את ה' מתוך אספקלריה של המדות, השכל, והכוחות המיוחדות רק לו באותו זמן ובאותו הדור שהוא חי.

Before we are created, the Ribbono shel Olam has a clear image of who we can be and what our mission in life is. That image remains always in Heaven. It was Avraham's unique achievement to fulfill that image, but the task of doing so is imposed equally on each and every one of us. There is a beau-

* There is a beauty...

פרק כ - כל מלטה בראשית בדעתן קומתן וצביונן נבראו קפא

נקרא ירושלים עיר צדק כי בו יהודי מצדיק את צובת בריאתו

וכאשר בא יהודי לירושלים לבית הבחירה, הרגיש את היופי בנקודות הבחירה שלו. שיצרו של אדם משתדל תמיד שלא יסתפק באפשרו של גורלו עד שמביאו להתקנא בזולת ולומר בלבו שאילו נבראתי במח, בגוף, בכשרונות ובמדות של פלוני אזי הייתי עולה ומצליח יותר. אבל * כשבא לירושלים ובית המקדש מיד נתבטלו מחשבות כאלו כי הרגיש שמחה גדולה בחשיבות המיוחדת שלו. כי אין שמחה בעולם כהתרת הספיקות (משלי טו ל מצודת דוד). ולכן נקראת ירושלים משוש כל הארץ (במלכים מח ג) כי היא המקום המסגלת שכל אחד ירגיש את המלכות המיוחדת שלו עד שנעשה ממנו רב וחשוב כמ"ש משוש כל הארץ וגו' קרית מלך רב.

שמה ביופיו בגווניו. וברש"י כאן: שש ומתפאר בגווניו שלו. ומכאן שמפרש שקאי על החיה. והערוך ע' סגון מפרש סגונא שסס בגוונים הרבה, פי שמצוייר בגוונים הרבה (ואינו מלשון שמה וכו' במדרש אגדה כאן) פי אחר סגונא, שמה משה רבינו שהיו לו גוונים הרבה ע"כ. ולפי"ו לא קאי על הבהמה. ובילקוט

תימני מאור האפלה: תחש, י"א שמסגולת בעל חי זה שכל הרואה אותו תסור ממנו הדאגה והאנינות ולפיכך תרגמו סגונא, כלומר, סס יגונא (והוא מעין פי' שני שבכ"ר). ובסי יאר על התרגום

יש לומר כן, דידוע (אבות פ"ד מ"א) אזהרן עשיר השמה בחלקו ופירש רש"י בחלקו שהקצ"ה מומין לו בין טוב בין רע בין רב בין מעט הכל נוטל בעין יפה, ע"ש, ונספך קרמון אחד (ע"י אגרת הטיוט חלק הרמו אות ט) ראיתי, 'חלקו' ראשי תיבות ח"ס ל"ח ק"ר ויבש, ע"ש, יולא לנו מזה הפירוש 'השמה בחלקו' היינו איך שהקצ"ה מתנהג עמו בגווניו והרפתקאות שונים בין חס בין קר בין טוב וכו' הכל מקבל בעין יפה ושמחה, והיינו יורא דחש ששם בגווניו שלו, ובצורה דבר נש הוא ששמה בחלקו בגווניו שונים ואינו דוחק את השעה כנ"ל. וזה שפירש רש"י ולא היטה אלא לשעה, פי', יולא היטה' אלא לרמו לצורה דבר נש שלא יהיה דוחק את 'השעה' כנ"ל, והבין.

ובזה יובן אומרו מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, ואת התרומה אשר תקחו מאתם וקצ ונסף וכו' ועורות חמשים וכו', ולכאורה מינה זהב וכסף והשאר שהיה צריך לנדבתם ומתנתם, אבל העורות חמשים שהיה צאה מן ההפקר במדבר למה היה צריך לנדבתם ולמתנתם, היה להם לעושי המלאכה בעצמם ללא ולהציא מן ההפקר כמובן.

גם הכתוב להלן בפרשת ויקהל (לה, טו) וכל איש אשר נמצא אמו תכלת וארגמן וכו' ועורות אילים ועורות חמשים הציאו, ולכאורה איך שייך לומר על עורות חמשים 'אשר נמצא אמו', הלא היה מציא אצל כולם בשוה, כי הציאו מן ההפקר במדבר, וכל הרוצה ליטול יבא ויטול.

אלא באמת יש לומר אף שהיו החמשים הפקר במדבר, אף על פי כן לא היה כל הרוצה ליטול יבא ויטול, רק מי שהומין לו הקצ"ה הוא שנמצא אמו. והענין יש לומר כן, כי לא יחדל אציון מקרב הארץ (דברים טו, יא), והנה העשירים הציאו זה זהב זה כסף זה תכלת והשאר, ומה יעשה עמי הזה שלא היה צידו כלום מה להציא, אף יען שהיה שמה בחלקו ושם בגווניו שלו כנ"ל ולא היה דוחק את השעה, הומין לו הקצ"ה והמציא לצימו כמדמו את החמש ששם בגווניו שלו.

וזה שפירש רש"י 'ולא היטה אלא לשעה', פי', שלא היטה אלא לזה ששמה בחלקו ולא היה דוחק את השעה, שהומין לו הקצ"ה צהשגחה פרטיית מן השמים כמדמו, ולא כל הרוצה ליטול יבא ויטול. והו שאמרו במדרש (מנחות תרומה, ו) מעשה נסים היה, כאמור.

ובמו כן הוא צענין הפרנסה, השמה בחלקו ואינו דוחק את השעה ממציא לו הקצ"ה פרנסתו צדק נס כאמור, וכדן דאיתא במדרש (נדר"י סה, ט) אכל יתק, שאמר לו יעקב כי הקרה ה' אלהיך לפני (בראשית כ, כ), ומה אם לקרנך המציא לך הקצ"ה, שאמרו (שם כג, יג) וירא והגה איל, למאכלך על אחת כמה וכמה, ע"ש, וכמו כן יש לומר כאן, ומה אם למשכן שהיו לעבודת הקרבנות של ישראל המציא להם הקצ"ה צדק נס כנ"ל, למאכלם ולפרנסתם של ישראל על אחת כמה וכמה, ודי למבין:

השליך על ה' יתברך ויהוה יבלקלך לא יתן לעולם מוט לצדיק. Cast upon HASHEM your burden, and He will sustain you; He will never allow the faltering of the righteous. (Psalms 55:23)

The Dubno Maggid illustrates this verse with a parable: A weary tramp was walking on the road, carrying his heavy pack. A wagon driver passed by and offered him a lift, which the tramp eagerly accepted. After traveling a while, the wagon driver noticed that his passenger still kept his heavy load upon his shoulders, even though there was plenty of empty space in the wagon, and asked him why he did so. The tramp explained, "I appreciate your kindness, but really it's enough that you are giving me a ride in your wagon; should I bother you to carry my load as well?" "Fool," exclaimed the driver, "don't you realize that if I am carrying you, I am also carrying your load?"

Similarly, many people spend their entire lives bent under the tremendous burden of worry regarding earning a livelihood. Of course, they believe in God, but they are satisfied with His generosity in "carrying them" by providing life and health. Erroneously, they reason, "How can I bother Him to sustain me financially as well? That is my worry as well."

They fail to realize that the Creator, who maintains the life of His creatures, also provides their livelihood. Man's responsibility is to remember that he himself does not make a living, he merely takes a living from God. Therefore, Cast upon HASHEM your burden, and He will sustain you.